

ด่วนที่สุด

ที่ มท ๐๕๑๖.๒/ 3381

กระทรวงมหาดไทย

ถนนอังนุล กทม. ๑๐๒๐๐

๕๐ มีนาคม ๒๕๔๖

เรื่อง ผลการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อแก้ไขปัญหาดินของชาติ

เรียน เลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี

อ้างถึง ๑. หนังสือสำนักเลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี คำนวณที่ นร ๐๕๐๔/ว(ส)๑๘๕๘

ลงวันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๖

๒. หนังสือสำนักเลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี คำนวณที่ นร ๐๕๐๔/ว(ส)๒๘๓๑

ลงวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๔๖

ตามที่ได้อำนาจให้กระทรวงมหาดไทยเสนอความเห็นในส่วนที่เกี่ยวข้องกับเรื่อง ผลการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อแก้ไขปัญหาดินของชาติ ของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการรัฐมนตรี ตามที่อ้างถึง ๑ และได้มีหนังสือขอทราบผลการพิจารณาดังกล่าวข้างต้น ตามที่อ้างถึง ๒ ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

กระทรวงมหาดไทยขอเรียนว่า ตามที่กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้ประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อแก้ไขปัญหาดินของชาติเสนอคณะกรรมการรัฐมนตรี โดยเห็นควรกำหนดแผนงานและหน่วยงานหลัก จำนวน ๑ ประการ โดยมีข้อเสนอว่าในแผนงานปรับปรุงสิทธิที่ดิน มอบหมายให้กระทรวงมหาดไทย กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงการคลัง กระทรวงกลาโหม และกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จัดตั้งคณะกรรมการร่วมเพื่อศึกษาความเป็นไปได้และแนวทางในการปรับระบบเอกสารสิทธิที่ดินให้เป็นระบบเดียวกันเพื่อให้ผู้ที่ถือครองทำประโยชน์ในที่ดิน มีความมั่นคงและใช้กฎหมายฉบับเดียวกันในการจัดการ ตลอดจนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการกำหนดสิทธิการใช้ประโยชน์ที่ดินตามบทบัญญัติในกฎหมายรัฐธรรมนูญนั้น กระทรวงมหาดไทยพิจารณาแล้วมีความเห็นดังนี้

๑. กรณีปรับระบบเอกสารสิทธิที่ดินให้เป็นระบบเดียวกัน เนื่องจากปัจจุบันมีเอกสารสิทธิที่ดินอยู่ด้วยกันหลายประการ เช่น ส.ก.๑ ซึ่งออกตามพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ.๒๔๕๑ โฉนด, น.ส.๓, น.ส.๓ ก., น.ส.๓ ข. และโฉนดที่ดิน ซึ่งออกตามประมวลกฎหมายที่ดิน

พ.ศ.๒๕๕๑ กสน.๕, นค.๓ ซึ่งออกตามพระราชบัญญัติจัดที่ดินเพื่อการครองชีพ-พ.ศ.๒๕๑๑-และ
ส.ป.ก.๔ - ๑๑ ซึ่งออกตามพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ.๒๕๑๔ ซึ่งเอกสารสิทธิ
แต่ละชนิดจะมีข้อจำกัดทางกฎหมายและหลักเกณฑ์การครอบครองทำประโยชน์ต่างกัน หากสามารถปรับ
เอกสารสิทธิที่มีอยู่ในประเทศไทยให้เป็นระบบเดียว โดยให้เป็นโฉนดที่ดินทั่วประเทศก็จะทำให้ผู้ถือกรรม
ที่ดินมีความมั่นคงและเชื่อมั่นในเอกสารสิทธิในที่ดิน รวมทั้งลดข้อเรียกร้องความต้องการเอกสารสิทธิที่
รับรองกรรมสิทธิได้ ซึ่งการดำเนินการปรับระบบเอกสารสิทธิในที่ดินที่กรมที่ดินรับผิดชอบอยู่ได้ดำเนินการ
มาตลอดอย่างต่อเนื่องอยู่แล้ว และได้เร่งรัดดำเนินการตามโครงการพัฒนากฎหมายที่ดินและเร่งรัดการออกโฉนด
ที่ดินทั่วประเทศ ๒๐ ปี โดยได้ดำเนินการตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๒๔ เป็นต้นมา และจะสิ้นสุดใน พ.ศ.๒๕๔๔
แต่อย่างไรก็ตาม การดำเนินการดังกล่าวก็ยังไม่สามารถที่จะทำให้หลักฐานที่ดินที่กรมที่ดินได้ดำเนินการออก
ไว้แต่เดิม เช่น ส.ป.๑-ใบจอง, น.ส.๓, น.ส.๓ ก. และ น.ส.๓ ข. ออกเป็นโฉนดที่ดินให้หมดสิ้นได้ เนื่องจาก
มีข้อจำกัดทางด้านงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และบุคลากร รวมทั้งการที่จะดำเนินการออกโฉนดที่ดินให้
เสร็จสิ้นได้ต้องเกิดจากความต้องการและความร่วมมือของประชาชนอันเป็นสิ่งสำคัญ หากข้อจำกัดดังกล่าว
ได้รับการสนับสนุนการกระตุ้นให้ประชาชนเห็นคุณค่าให้ความร่วมมืออย่างจริงจังรวมทั้งได้รับการ
สนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องแล้ว เป้าหมายการออกเอกสารสิทธิให้เป็นระบบเดียวกันนี้
กรมที่ดินสามารถดำเนินการสนองรับสนองนโยบายดังกล่าวได้อย่างรวดเร็วยิ่งขึ้น

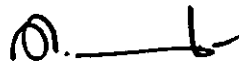
๒. การใช้กฎหมายฉบับเดียวกันในการจัดการ ตลอดจนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการ
กำหนดสิทธิการใช้ประโยชน์ที่ดินตามบทบัญญัติในกฎหมายรัฐธรรมนูญ กระทรวงมหาดไทยพิจารณาแล้ว
เห็นว่า ในปัจจุบันกฎหมายที่ใช้บังคับหรือเกี่ยวข้องกับที่ดินมีอยู่ด้วยกันหลายฉบับ อาทิเช่น พระราชบัญญัติ
การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ.๒๕๑๔ พระราชบัญญัติจัดที่ดินเพื่อการครองชีพ พ.ศ.๒๕๑๑ พระราช
บัญญัติจัดรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ.๒๕๑๑ พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๐๑ พระราช
บัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๐๔ และประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ.๒๕๑๖ ฯลฯ ซึ่งกฎหมายแต่ละฉบับ
จะให้สิทธิ รวมทั้งจำกัดสิทธิของประชาชนในการถือครองและทำประโยชน์ในที่ดินในคราวเดียวกันด้วย
แม้วัตถุประสงค์ของกฎหมายแต่ละฉบับจะมีความแตกต่างกัน แต่หากสามารถปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้
สอดคล้องต้องกัน หรือเป็นไปในแนวทางเดียวกันเพื่อกำหนดการใช้ประโยชน์ การถือครอง รวมทั้งการให้
เอกสารสิทธิในที่ดินได้แล้ว ก็น่าจะก่อให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชนและภาครัฐ สำหรับประมวลกฎหมายที่ดิน
เดิมได้กำหนดสิทธิในที่ดินไว้ในหมวด ๓ ตั้งแต่มาตรา ๓๔ ถึงมาตรา ๔๕ แต่ได้ถูกยกเลิกโดยประกาศคณะ
ปฏิวัติ ฉบับที่ ๔๕ ลงวันที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๐๒ จึงทำให้ประมวลกฎหมายที่ดินในปัจจุบันไม่มีการกำหนด
สิทธิของบุคคลในการมีสิทธิในที่ดินแล้ว คงมีแต่การกำหนดสิทธิโฉนดที่ดิน ซึ่งบัญญัติไว้ในมาตรา ๕๘ ๖
ซึ่งจำกัดโดยกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการออกโฉนดที่ดินเนื้อที่เกิน ๕๐ ไร่ ส่วนการมีส่วนร่วม
ของชุมชนในการกำหนดสิทธิ ในการใช้ประโยชน์ที่ดินตามบทบัญญัติในกฎหมายรัฐธรรมนูญนั้น เห็นว่า
ในแต่ละพื้นที่ประชาชนจะมี วัฒนธรรมในการดำรงชีพ ความเห็นอยู่ที่แตกต่างกัน การจะให้ประชาชนมี

ส่วนร่วมในการกำหนดสิทธิการใช้ประโยชน์ในแต่ละพื้นที่ซึ่งไม่สามารถที่จะกำหนดให้เหมือนกันได้
อย่างไรก็ตาม หากจะให้เป็นไปตามบทบัญญัติในกฎหมายรัฐธรรมนูญ ควรออกกฎหมายว่าด้วยการมี
ส่วนร่วมของประชาชนในการกำหนดสิทธิการใช้ประโยชน์ที่ดินต่อไป

๓. กรณีที่ประชุมของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และมูลนิธิสถาบัน-
ที่ดินมีข้อเสนอแนะให้จัดตั้งคณะกรรมการร่วมระหว่างกระทรวงมหาดไทย กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
กระทรวงการคลัง กระทรวงกลาโหม และกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในการศึกษาความ
เป็นไปได้ และแนวทางในการปรับระบบเอกสารสิทธิในที่ดินให้เป็นระบบเดียวกัน เพื่อให้ผู้ที่ถือครองทำ-
ประโยชน์ในที่ดินมีความมั่นคงและใช้กฎหมายฉบับเดียวกันในการจัดการนั้น เห็นว่าควรจะได้มีการเร่งจัดตั้ง
คณะกรรมการดังกล่าวขึ้นเพื่อร่วมกันจัดทำโครงการศึกษาความเป็นไปได้และแนวทางในการปรับระบบ
เอกสารสิทธิในที่ดินให้เป็นระบบเดียวกัน และพิจารณาเสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อนำไปสู่ทาง
ปฏิบัติได้โดยเร็ว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นายวันมูหะมัดนอร์ มะทา)
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

กรมที่ดิน

โทร. ๐ ๒๕๐๓ ๓๓๕๘

โทรสาร ๐ ๒๕๐๓ ๓๓๕๘